

А. О. Казаров,

старший науковий співробітник ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5560-8652>, e-mail: exp2014@ukr.net

ПРОБЛЕМИ ВСТАНОВЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ РОЗВИТКУ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНОЇ ПРИГОДИ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Анотація. Відсутність певних механізмів встановлення механізму розвитку дорожньо-транспортних пригод у справах про адміністративне правопорушення, пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами (ДТП), на законодавчому рівні призводить до проблем із наданням об'єктивних висновків щодо оцінки дій водіїв — учасників ДТП, а також об'єктивних рішень судами щодо винності або невинності водіїв.

Ключові слова: судова автотехнічна експертиза, експерт-автотехнік, слідчий експеримент.

Abstract. The lack of certain mechanisms for establishing a mechanism for the development of road accidents in cases of administrative offenses related to road accidents (road accidents) at the legislative level leads to problems with providing more objective conclusions on the assessment of drivers involved in road accidents, as well as objective court decisions on the guilt or innocence of drivers.

Keywords: forensic auto technical examination, auto technician, investigative experiment.

Аннотация. Отсутствие определённых механизмов установления механизма развития дорожно-транспортных происшествий по делам об административном правонарушении, связанным с дорожно-транспортными происшествиями (ДТП), на законодательном уровне приводит к проблемам предоставления объективных выводов касательно оценки действий водителей — участников ДТП, а также объективных решений судами касательно виновности или невиновности водителей.

Ключевые слова: судебная автотехническая экспертиза, эксперт-автотехник, следственный эксперимент.

Питанням встановлення механізму розвитку дорожньо-транспортної пригоди (далі — *ДТП*) та ролі слідчого експерименту у її розслідуванні неодноразово приділяли увагу вчені у галузі криміналістики. Проте, ніколи не було предметом окремого розгляду питання, пов'язане зі встановленням механізму розвитку ДТП у справах про адміністративне правопорушення, що пов'язані з ДТП (зокрема, потенційне проведення слідчого експерименту).

Слід зазначити, що встановлення механізму розвитку ДТП й роль слідчого експерименту під час розслідування ДТП розглядали вітчизняні науковці Ш. Ш. Ярамишьян, С. І. Новиков, В. П. Лошманов, Н. М. Крісті, А. В. Лубенцов, С. О. Шевцов та ін. Роль слідчого експерименту здебільшого розглядали під час розслідування ДТП у кримінальних справах.

На сьогодні в Україні та інших пострадянських країнах існує тенденція збільшення адміністративних правопорушень, пов'язаних із ДТП. Нерідко трапляється, що співробітники поліції, які виїжджають на місце пригоди, складають протоколи про адміністративні правопорушення з помилками стосовно пунктів, що були порушені водіями, унаслідок чого сталася ДТП. Після чого

матеріали справи про адміністративне правопорушення спрямовують до подальшого розгляду та винесення рішення в суд. Суд, зі свого боку, стикається з певними проблемами. Так, обставини дорожньо-транспортної пригоди встановлено лише з пояснень водіїв та свідків. Дуже часто трапляється, що пояснення водіїв та свідків щодо механізму розвитку ДТП повністю протилежні та суперечать одне одному. Об'єктивно та обґрунтовано перевірити ці пояснення на їх спроможність та об'єктивність для суду стає майже неможливим, особливо, коли відсутня слідова інформація на схемі місця ДТП, що свідчила б про механізм розвитку ДТП на стадії зближення транспортних засобів та в момент їх зіткнення. Останнє також значно впливає на рішення суду щодо винності або невинності водія у вчиненні адміністративного правопорушення, пов'язаного з ДТП.

Слід зазначити, що під час розгляду справ про адміністративні правопорушення, пов'язані з ДТП, у 90% суд для визначення остаточного рішення щодо винності або невинності водія (водіїв) — учасників ДТП призначає судові автотехнічні експертизи.

Отримавши матеріали справи про адміністративне правопорушення, нерідко експерт-автотехнік також стикається з проблемою недостатності вихідних даних для вирішення поставлених для проведення експертизи питань. Через це експерт-автотехнік спрямовує до суду клопотання про надання додаткових вихідних даних, необхідних для проведення експертизи. Як свідчить практика у справах про адміністративне правопорушення, що пов'язані з ДТП, нерідко відповідь на клопотання не надходить або ж надходить не в повному обсязі чи з необ'єктивними вихідними даними. Це пояснюється тим, що суд не має можливості встановити фактичні вихідні дані (механізм розвитку ДТП), необхідні для проведення судової автотехнічної експертизи, у зв'язку із недосконалістю законодавства України щодо ведення та розгляду справ про адміністративне правопорушення, що пов'язані з ДТП. На відміну від Кримінального процесуального кодексу України, Кодекс України про адміністративне правопорушення не передбачає проведення слідчого експерименту для встановлення фактичного механізму розвитку ДТП, фактичних та об'єктивних вихідних даних для проведення судової автотехнічної експертизи.

Так, ст. 273 Кодексу України про адміністративні правопорушення лише зазначає, що експерта призначає орган (посадова особа), у провадженні якого перебуває справа про адміністративне правопорушення, у разі, коли виникає потреба в спеціальних знаннях, зокрема для визначення розміру майнової шкоди, заподіяної адміністративним правопорушенням, а також суми грошей, отриманих внаслідок вчинення адміністративного правопорушення, які підлягатимуть конфіскації. Експерт зобов'язаний

з'явитися на виклик органу (посадової особи) і дати об'єктивний висновок у поставлених перед ним питаннях. Експерт має право ознайомлюватися з матеріалами справи, що стосуються предмета експертизи, заявляти клопотання про надання йому додаткових матеріалів, необхідних для дачі висновку; із дозволу органу (посадової особи), в провадженні якого (якої) перебуває справа про адміністративне правопорушення, ставити особі, яку притягають до відповідальності, потерпілому, свідкам запитання, що стосуються предмета експертизи; бути присутнім під час розгляду справи [1].

Як свідчить експертна практика, проведення слідчого експерименту сприяє більш об'єктивному встановленню механізму розвитку ДТП та вихідних даних, необхідних для проведення судової автотехнічної експертизи і (як наслідок) об'єктивним та обґрунтованим висновкам судових автотехнічних експертиз та рішенням суду стосовно винності або невинності учасників ДТП. Тому для

встановлення механізму розвитку дорожньо-транспортної пригоди слідчий експеримент відіграє дуже важливу роль.

Тому необхідно проводити дослідження щодо вдосконалення законодавства України стосовно ведення та розгляду справ про адміністративні правопорушення, що пов'язані з ДТП (зокрема, щодо встановлення механізму розвитку ДТП за такими справами), та пошуку вирішення проблем із проведенням слідчого експерименту у справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з ДТП, з метою встановлення фактичного механізму розвитку ДТП та об'єктивних вихідних даних, необхідних для проведення судової автотехнічної експертизи.

Список використаних джерел

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 213—330) : Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10> (дата звернення 28.02.2019).

К. В. Капустник,

заслужений економіст України, завідувач сектору ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,
e-mail: lsed@ukr.net

О. В. Хомутенко,

кандидат економічних наук, старший дослідник, провідний науковий співробітник
ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», м. Харків, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7096-7944>, e-mail: lsed@ukr.net

ЩОДО ДЕЯКИХ ПИТАНЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ

Анотація. Наголошено, що питання щодо нецільового використання бюджетних коштів допускається виключно за наявності акту перевірки підрозділів Державної аудиторської служби України, а бюджетні кошти, які перераховує розпорядник бюджетних коштів на небюджетний рахунок виконавців робіт, втрачають статус бюджетних.

Ключові слова: бюджетні кошти, економічна експертиза, методична база.

Abstract. Consideration by forensic experts of issues related to misuse of budget funds is assumed only in availability of an act of inspection of units of the State Audit Service of Ukraine. Budget funds transferred by the budget manager to the non-budget account of the contractors lose the status of budget funds.

Keywords: budget funds, forensic economics, methodical base.

Аннотация. Указано, что вопрос о нецелевом использовании бюджетных средств допускается исключительно при наличии акта проверки подразделений Государственной аудиторской службы Украины, а бюджетные средства, которые перечисляет распорядитель бюджетных средств на внебюджетный счёт исполнителей работ, теряют статус бюджетных.

Ключевые слова: бюджетные средства, экономическая экспертиза, методическая база.

Основною складовою підвищення якості експертного забезпечення правосуддя є удосконалення науково-методичної бази експертної діяльності (зокрема, судової економічної експертизи).

На сьогодні існує базова експертна методика за реєстраційним номером 11.0.12. [1], яка була створена 2003 року, тому її зміст значною мірою не відповідає чинному бюджетному законодавству.

Згідно зі ст. 119 Бюджетного кодексу України [2] нецільовим використанням бюджетних коштів є їх витрачання на цілі, що не відповідають:

- бюджетним призначенням, встановленим законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет);
- напрямам використання бюджетних коштів, визначеним у паспорті бюджетної програми або в порядку використання бюджетних коштів;
- бюджетним асигнуванням (розпису бюджету, кошторису, плану використання бюджетних коштів).

Під час виконання бюджетних програм з будівництва після проведення процедур, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», бюджетні кошти спрямовують будівельним організаціям як оплату (попередню оплату) за товари, роботи (послуги). Порядок здійснення таких виплат до 01.01.2020 р. регулювала Постанова КМУ «Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти» від 23.04.2014 р. № 117 [3], після 01.01.2020 р. — Постанова КМУ «Деякі питання здійснення розпорядниками (одержувачами) бюджетних коштів попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти» від 04.12.2019 р. № 1070 [4].

Після їх зарахування на рахунки виконавців відповідних будівельних робіт підприємства використовують їх